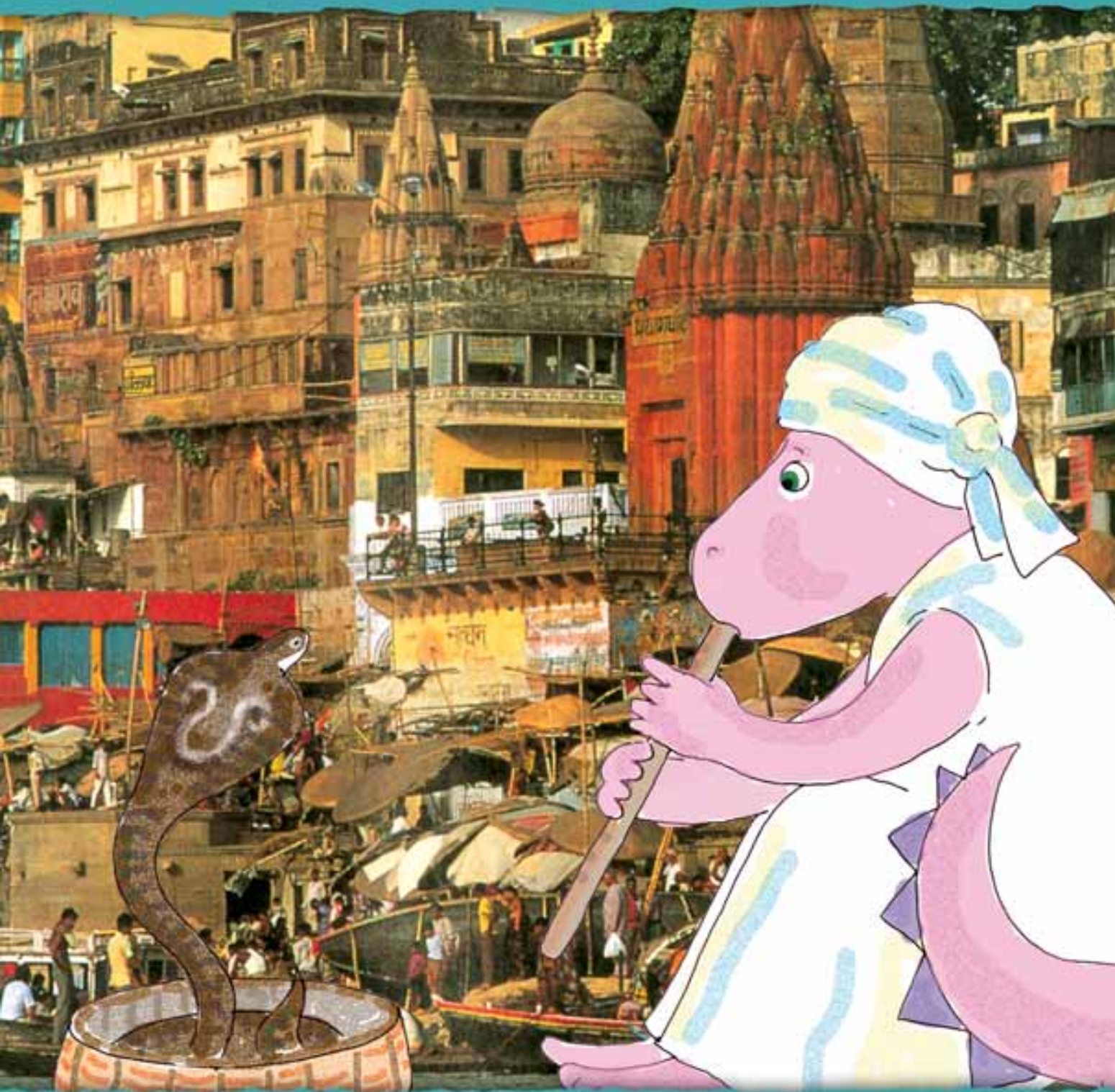

NAPSUGÁR

2007. NOVEMBER

GYERMEKIRODALMI LAP • LI. ÉVFOLYAM 585. SZÁM

*Bezég nem fakír, inkább kígyóbűvölő lett
Indiában a mi huncut Kőszabószánk.*

Három Napsugárnyit tudnék mesélni nektek a homlokukon pöttyöt viselő hercegnők és turbánjukat gyémánttal, gyönggyel ékesítő maharadzsák hazájáról.

India

a szélsőségek sokszínű országa. Van itt hétezer éves kultúra és felhőkarcoló, szavata és trópusi őserdő, mesés gazdagság és százmillió hajléktalan. Sajnos a szegények vannak többen: reménytelenül és aránytalanul többen.

A hatalmas félsziget-ország Kína után a második legnépesebb a világon. 865 milliós lakosságának több

mint fele éhezik és írástudatlan. Milliók laknak az utcán.

India zászlaja akár a miénk, csak címer helyett az élet örök körforgását jelképező kerék díszíti.

Fővárosa **Újdelhi**, az ősi Delhi mellett. Pezsgő életű, hatalmas kikötővárosai: **Bombay, Madras, Calcutta**.

Kinek van elsőbbsége? A városok utcáin teljes az összevisszaság: emberek ezrei nyüzsögnek, modern autók lépésben haladva kerülgetik a szent teheneket és a **kerékpáros riksákat**.

Indiában **két évszak van**: száraz és esős. A szárazság embert, állatot próbára tevő hónapjai után mindenki örül az óceán felől májusban érkező, bőséges **monszunesőnek**, pedig gyakran okoz pusztító árvizet.

Északon 2500 km-en keresztül a világ legmagasabb hegysége, a **Himalája** koronázza India határát. Itt havas, fagyos, Közép-Indiában száraz, szinte sivatagi, délen párás, trópusi az időjárás. Ezért oly változatos a növény- és állatvilág, és ezért oly egyenlőtlen a lakosság eloszlása.

Indiában **1650 nyelvet beszélnek**, a kis törzsek nyelveit mindössze pár százan. Hivatalos nyelve a hindi. A legősibb nyelv a szanszkrit.

A XVIII. századtól 1947-ig India angol gyarmat volt. Az angol azóta is megmaradt fontos közvetítő nyelvnek.

Az indiaiak sokféle nyelven **sokféle istenhez imádkoznak**: 81%-uk hindu, 12%-uk mohamedán, de sok buddhista, szikh és keresztény is van közöttük.

A **hinduizmus** a legrégebb élő vallás: több, mint ötezer éves. Arra tanít, hogy Isten mindenben jelen van láthatatlanul, szétválaszthatatlanul de érezhetően, mint oldott só a vízben. Sorsunk a **lélekvándorlás**: tőlünk függ, hogy lelkünk hányszor és milyen alakban születik újjá. A gonosz szenvedni fog, esetleg állatként tér vissza a földre, a jónak könnyebb lesz következő élete, vagy végleg megszabadul születés és halál körforgásából.

A **hindu templomok** oldalát életteli, táncoló istenek és szent állatok ezernyi szobra díszíti.

Siva, a lánggyűrűben táncoló, négykarú isten erőt, önfegyelmet és ritmust hoz életünkbe.

A pocakos, elefántfejű isten, **Ganésa** sikert, bőséget hoz, nagy fülével mindenki imáját meghallgatja.

A **Kandarija Mahádéva-templomot** ezer évvel ezelőtt egyetlen sziklatömbből faragták Siva tiszteletére.

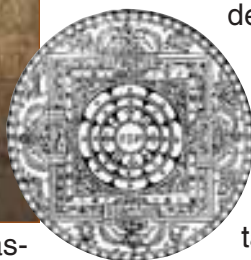

Benáresz szent város a Gangesz partján. Hindu zarándokok milliói mártóznak meg a szent folyóban, hogy megtisztuljanak bűneiktől. Ide hozzák az újszülötteket, és ide szórják elégetett halottaik hamvait. Régen úgy illett, hogy az özvegy férje halotti máglyájának lángjaiba vesse magát.

Nem siet sehová, nincs szüksége semmire. Életműködéseit szinte megszüntetve hónapokig ül lótoszülésben, és medítál. Ő a **szent ember**, a **szádhu** vagy **aszakéta**.

Mit zümmögnek? Így néz ki leírva a mindenkinek fölötti Istent jelölő szent szavuk, az **ÓM**. Ezt ismételtetik vég nélkül, dallamosan.

A kisiúkat három szertartással avatják be a hindu vallásba: csecsemőkorukban édesanyjuk egy rizsszemet tesz a szájukba, négyévesen nyírják meg először őket, tizenegy évesek, amikor édesapjuk **szent szöveget**, **mantrát** mormolva vállukra zsinórt helyez.

A **jóga** a hinduk számára nem torna, hanem vallásgyakorlat: megteremti test és lélek fegyelmezett összhangját.

A **harcosok kasztjának** fő fegyvere a kard volt.

A **tánc** ősi vallási szertartás. Minden mozdulatnak jelentése van.

Ez a tánc történetet mesél el, úgy tanít. Régen a hindu társadalmat szigorú **kasztrendszer** osztotta négy csoportba. Első a papok és tanítók, második az uralkodók és a harcosok, harmadik a kereskedők, negyedik a kétkezi munkások kasztja volt. Magasabb kasztba lépni, mint ahová születettél, lehetetlen volt: hiába tehetség, szorgalom vagy szerelem.

A ti családokban apukád a nagymogul? Indiában évszázadokon át a **mogul császárok** uralkodtak. Ők hozták be az Indus partjaira az **iszlám hitet**, szokásokat és műveltséget. Erődök, paloták és mecsetek sora idézi a mogul sahok gazdagságát, ízlését, hatalmát sőt márványba vésett fájdalmát is. Hiszen India jelképe, leghíresebb, legszebb épülete nem más, mint iszlám síremlék. Az agraai **Tádzs Mahalt Dzsahán sah** építtette szeretett felesége, **Mumtáz Mahal** (a Palota Gyöngye) emlékére, aki 39 éves korában halt meg tizenötödik gyermekük születésekor. 1630-tól húsz éven át 20 ezer munkás dolgozott rajta, ezer elefánt hordta a fehér márványt 300 km-ről. Mi lehet a titka a Tádzs Mahal varázsának? Arányai? Tökéletes összhangja? Pazar díszítése vagy a tóban tükröződő, légies vonalai? Mind ez együtt. S ráadásul Sahdzsahán megrendítő sorsa: fia elfoglalta a trónt, és apját haláláig az agraai erődben tartotta fogva, ahonnan azonban csodaszép kilátás nyílt a Tádzs Mahalra.

Miért nem építettek síremléket a hinduk?

Szikh esküvő. A harcias szikh férfiak zakóban, nyakkendőben sem válnak meg turbánjuktól. Ápolt, hosszú hajukat soha nem nyírják meg, fésűvel tűzik fel. Jobb karjukon acél karperec, övükben tör rejtőzik. (Vajon hogy jutnak át a reptéri ellenőrzésen?) A szikh vallást tíz nagy guru alkotta meg ötszáz évvel ezelőtt az iszlám és a hindu tanok ötvözetéből. Zászlójukon a szabályok a hitért vívott harcot jelképezik.

Ne ölj! A **dzsainisták** ősi hite tiltja, hogy bármilyen állatot megöljenek. Ezért szájuk elé maszkot tesznek, a földet lábuk előtt felseprik, nehogy egy bogárkát is lenyeljenek vagy eltapossanak.

Hogyan ülnek a hinduk, a törökök, a japánok, az amerikai farmerek?

Kőrösi Csoma Sándor „pénz és taps nélkül, de elszánt, kitartó hazafiságtól lelkesítve” az őshazát kereste. 23 évet élt és kutatott Indiában. A világ egyik legnagyobb nyelvésze, az első tibeti-angol szótár megalkotója. **Dardzsilingben** „távol a hazától alussza örök álmát, de él minden jobb magyarnak lelkében”. (Széchenyi István)

India lakosságának **73 %-a falun él**. A partvidéken és a három nagy folyó, az Indus, a Gangesz és a Brahma-putra termékeny síkságain illetve gazdag torkolatvidékén óriási a népsűrűség, hiszen kedvezőbbek az életfeltételek. Más vidékeken a vályogviskók lakói csontsoványan várják az életet adó esőt. A száraz, forró hónapokban a lapos tetőn alszanak, mert a kunyhókban éjjel is kibíratlan a hőség.

Hogy hívják a húst nem fogyasztókat?

A tehén a hinduk szent állata.

Hiába éheznek, húsát nem fogyasztják. A tej, a vaj viszont fontos táplálékuk, a trágyát pedig eltüzelik. Meg is sínylek ezt a földjeik: trágyázás nélkül alig teremnek.

Búzát kétszer aratnak évente – sarlóval. A búzalisztból forró lapon sült lepényt **csapátinak** hívják. A rizset kézzel csépe-lik, mégpedig úgy, hogy a kévéket hozzácsapkodják az agyag-gal feltapasztott udvar földjéhez. Sok

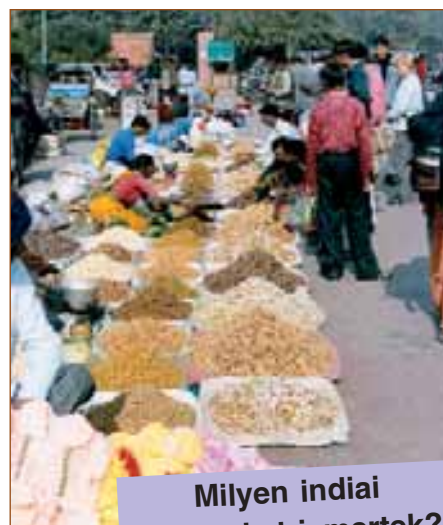
rizset és zöldséget esznek. Húst csak kevesen. Egyhangú étrendjüket a sok fűszer színezi és tartósítja is.

A szegények fontos tápláléka a **cukornád**. Péppé zúzzák, vízben kioldják, és ezt a szirupot keverik ételeik-be. Sok gyerek egy arasznyi cukornádat visz az iskolába tízórára.

India mezőgazdasági ország. **Teatermelésben vi-lágelső**, selyemtermelésben a második, a kávéter-melők közt a negyedik. A tea nemzeti italuk. Elké-sztése az eladó lány legfontosabb próbatétele.

Ezerféle árut kínálnak az utcára leterített gyékényeken vagy a kirakat nélküli **bolto-cská-kban**. Itt a vevőt helyel és teával kínálják, majd lába elé hordják az egész boltot. Annyi a szíves szó és a mosoly, hogy restelsz elmenni vásárlás nélkül.

Milyen indiai fűszereket ismertek?

Apának márványból, elefántcsontból vagy szantálfából **faragott szobrocskát** viszünk, édesanyádnak **kasmír-**

kendőt vegyünk. A világhírű kasmíri szövet és szőnyeg az angóramecske selymes szőréből készül.

A lányok **szárit** választhatnak maguknak: nyolc méternyi színes selyem, szabni-varni sem kell, csupán ügyesen, csinosan magatokra tekerni.

Hogy lehet ebben játszani vagy sepregetni?

A fiúk a dél-indiai gyík- és kígyóbőrök, a himalájai szarvasbőrök vagy tigrisbundák, a **tőrök** és **kardok** közül válogat-hatnak.

Mi az elefántcsont?

A munkán kívül mire használták az indiai elefántot?

A vásári forgatagban kígyóbűvölők, fakírok, lángnyelők, jósnők sőt fültisztítók is igyekeznek egy-két rúpiát megkeresni. A kígyóbűvölőkről a 10. oldalon Bitay Éva néni mesél nektek, akárcsak a „dolgos” indiai elefántokról.

Szegény elefánt! Vajon melyiket utálja jobban: a hétköznapi rönkemelést vagy az ünnepi maskarát?

RABINDRANATH TAGORE

A HŐS

Fordította KOPÁCSY MARGIT

Anyám, most játszunk azt, hogy utazunk, félelmetes, idegen országokon át visz az utunk.

Gyaloghintódba ültetlek, és piros paripán ügetek melletted.

Este van, a nap lement. Egy lélek se járja a kopár földet.

Áthajolok a piros paripa nyakán, és beszólok hintód ablakán: „Ne félj, anyám.”

Hirtelen felriadsz, és suttogva rámutatsz: „Mi ez a fény a parton itt?”

Szörnyű üvöltés rá a felelet, és dübörgő lábak rohannak felénk.

Rémülten kuporogsz gyaloghintód mélyén, és esdekelve hívod isteneidet.

Hintóvivőid is remegnek, mint a nyárfa, és elrejtőznek a tüskés bokorban.

Csak annyi időm van, hogy odakiáltsam: „Ne félj, anyám, itt van a fiad!”

Hosszú botokkal felfegyverezve, vadul lobogó sörénnyel jönnek mind közelebb és közelebb.

„Állj! – kiáltok. – Gazemberek! Halál fia, aki egy lépést tesz!”

Akkor sarkantyúba kapom a paripám, és a vad galoppban összezsattan a kardom és a pajzsom.

A küzdelem iszonyatos, anyám.

Menekül, aki tud, s aki nem, ott marad darabokra vágva.

Tudom, most magadba roskadva azon gondolkodol, hogy szegény fiad is ott fekszik holtan valahol.

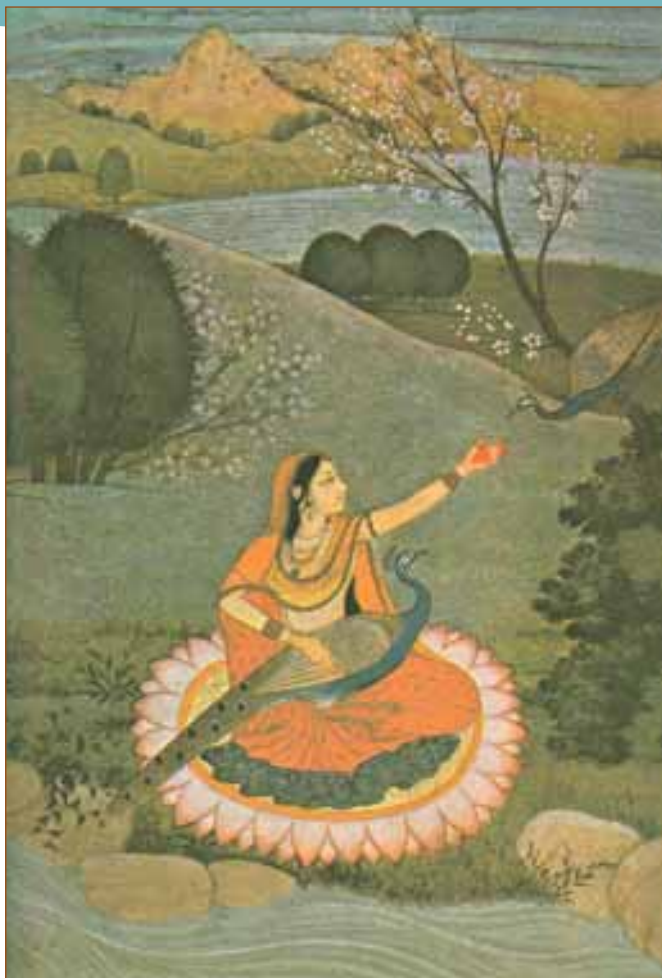
De íme, elébed lépek: „Anyám, véget ért a küzdelem.”

Te kiugrasz a gyaloghintóból, a szívedre szorítva csókolsz.

Olyan lenne, mint egy mese a mesekönyvben.

A bátyám csak ámulna-bámulna: „Lehetséges ez? Mindig azt hittem, hogy egy gyöngé, törékeny gyerek.”

Szülfőfalum népe meglepetésében mind azt hajtogatná: „Milyen szerencse, hogy a fiú ott volt az anyja mellett – hát nem égi szerencse?”

Indiai mesék FÖLDVÁRI ILONA fordításában

A LUSTA LEGÉNY KALANDJAI

Élt egyszer egy nagyon szegény legény az édesanyjával. Koldulni járt, így tengődtek napról napra a mások könyörületességéből.

Egy balszerencsés napon, amikor még egy maréknyi rizst sem kapott, kiballagott a Krisztály-tó partjára, és letelepedett egy szürke kőre, maga alá húzta lábát, és gyönyörködött a szép tájban. Ám egyre jobban mardosta az éhség. Vízet merített hát a tenyerébe, jót ivott, és így szólt:

– Most ez a korty finom rizs lesz, ez párolgó kecskehús, ez meg jó kis körimártás hozzá!

Megesett a tavi tündér szíve az éhezón. Finom csemegéket varázsolt elő, cserépfazekakba töltötte, és a széles levelű lótoszokra rakosgatta. A lótoszvirágok a legény lába elé úsztak, csak le kellett venni a levelek-

ről. A legény ámult-bámult, de senkit sem látott, akinek megköszönhette volna a váratlan ajándékot. Sorra felemelte a fedőket. Ínycsiklandozóan párolgott a rizs, a mustáros hal, a fokhagymás kecskehús. Egy edényke telis-tele volt édes süteménnyel. A legény mohón falni kezdett, és a maradékot hazavitte édesanyjának. Másnap újra elment, elmondotta ugyanazokat a szavakat, és – csodák csodája! – újra teli lábas érkezett. Így ment ez sok-sok napon keresztül. A legény meghízott, és lusta lett, eszébe se jutott munkát keresni.

De a tavi tündér megharagudott, látva a potyalesést, és elhatározta, hogy leszoktatja a fiút a naplopásról.

Másnap délben ott várta a legényt a megszkott edény. Felkapta, és hazavitte. Amikor az asztalhoz ülve a fedőt felemelte, pofonok és rúgások özöne zúdult rá. Végre sikerült a fedőt a helyére tennie, mire a verés abbamaradt. A lusta legény morogva hóna alá kapta a lábast, és az udvar hátsó sarkába lökte. Aznap este éhesen tért nyugovóra édesanyjával együtt.

A lusta legény házatól nem messze lakott egy gazdag kereskedő. Az éj leple alatt tolvajok osontak be hozzá, és rengeteg aranyat és ezüstöt raboltak el a kincseskamrájából. Véletlenül a lusta legény udvarán osontak tovább. Az egyik tolvaj észrevette az udvar zugában a lábast, és mivel éhes volt, felemelte a tetejét,

hátha ételmaradékot talál benne. Hát ahogy felemeli a fedőt, pofonok és rúgások esője zúdult rá, de a többi tolvajra is. Csapot-papot, kincset otthagyva, ész nélkül elmenekültek.

Másnap reggel a lusta fiú és édesanyja boldogan szedte össze a sok-sok szétszórt kincset. De a tavi tündér intelme nem volt hiábavaló. A lusta legény felhagyott a naplopással, és rendes napi munkát keresett magának. Fazekasmester lett, és becsületesen megélt munkájából élete végéig.

MESE A LÓTUSZ- VIRÁGRÓL

Élt egyszer egy Vikram nevű király, aki vadászni indult embereivel a sűrű erdőbe. Egyedül maradt. Lassan ügetett az erdőben. Egyszer csak egy tó partjára ért.

A tóparton szomorú arcú ifjú üldögélt. A király odalépett hozzá, és megkérdezte:

– Miért vagy olyan szomorú, testvér? Nem tehetnék érted valamit?

Az ifjú haragosan válaszolta:

– Talán bizony azt hiszed, hogy te vagy a jó ságos Vikram király, aki mindnyájunk jótevője?

– Eltaláltad, én vagyok Vikram király, és ha tudok, segítek rajtad.

Az ifjú mélyen meghajolva így válaszolt:

– Halld hát a történetemet, ó, nagy király! A nevem Adzsít Dév, atyám Pátan tartomány királya. Kicsi gyermekkorom óta megvettem a pompát, jobban szerettem csendben olvasgatni, elmélkedni. Elhatároztam, hogy búcsút mondok atyám palotájának, és egy magányos helyen telepszem le. Vándorutamon e tóhoz érkeztem, és csodálatos lótoszvirágot pillantottam meg a vízben. Ezer színben tündökölt, szépségének nincs párja ezen a világon! Elhatároztam, hogy leszakítom, mert már nem tudnék nélküle élni. A lótosz csak minden nyolcadik napon emelkedik a víztükör fölé. Újra és újra megkísértem letépni, de hiábavaló volt eddigi fáradozásom. Belebetegedtem a bánatba, s nem is gyógyulok meg addig, amíg ez a szépség az enyém nem lesz.

Vikram király ott maradt megszerezni a virágot az ifjú hercegnek. A nyolcadik napon valóban felbukkant a lótosz a víztükör fölött, és széttárta gyönyörű szirmait. Vikram király fűgén és merészen a vízbe ugrott, hogy leszakíthassa. De kisvártatva egy másik világba jutott. Lába csodálatos város kövezetén ért földet. Hatalmas palotát látott maga előtt. Pompás kertbe lépett, ahol a fák roskadoztak a gyümölcsöktől, ezer színben tündököltek a virágok. Középen kristályvizű tó ragyogott telis-tele lótoszvirággal. A király le akart tépni egy szálát,

mire ezüsthangú csengő csendült meg. Testőrök vették körül. Hirtelen a föld alatti világ istennője termett előtte, és így szólt:

– Ki vagy te, ó, idegen?

– Vikram király vagyok, s csupán egyetlen lótoszvirágért jöttem, hogy megvigasztaljam vele a parton szomorkodó ifjú herceget.

Az istennő szelíden elmosolyodott, ezer tündöklő lótoszból kötött, óriás csokrot nyomott a kezébe, majd így szólt muzsikáló hangon:

– Szívesen látlak mindig, ha utad erre visz. Merész és nagylelkű ember vagy, ó, király.

Vikram visszatért a tó partjára, átadta a hercegnek a káprázatos csokrot, és elmesélte víz alatti kalandját. Az ifjú az irigységtől sápadtan hebegte:

– Az én jóvoltomból jutottál el a csodálatos palotába, és szereztél kincseket!

Vikram király megvetően pillantott a hálátlan ifjúra, de nyugodt hangon felelte:

– Semmiféle kincshez nem jutottam! Csupán egy szál lótoszt kértem, hogy kívánságod teljesülhessen. Ha le tudsz menni a föld alatti világba, a csodálatos palota rendelkezésedre áll. A bátrak nem ismerik a lehetetlent!

Így szólt a király, lovára pattant, és elvágatott, magára hagyva az önző, üreslelkű ifjút.

– Mi jut eszetekbe Indiáról – kérdezte Sokattud Katit és Gazsit.

– Háááát – töprengett Kati –, elefántok, tigrisek.

– Kígyóbűvölők, fakírok... – fűzte hozzá Gazsi.

– Pávák, a bankiva tyúk, házi tyúkfajtáink őse – folytatta Kati.

– Helyes – bólintott Sokattud. – Tudjátok-e, hogy a **kígyóbűvölő** nem is a kígyót, hanem a nézőket bűvöli el?

– Hogyhogy? – csodálkoztak a gyermekek.

– A kígyók süketek, egyáltalán nem hallják a furulya hangját. Amikor gazdája leemeli a kosár fedelét, a kobra fel-

emelkedik, és ide-oda lengeti a fejét, ugyanis az a támadóállása. Tehát nem a kígyó „táncol” a zene hangjára, hanem a bűvölő követi furulyázásával a kígyó mozgását. A kobra gazdája kitűnően ismeri a pápaszemes kígyó szokásait, és pontosan tudja, mikor mit engedhet meg magának

vele szemben, ugyanis – a közhiedelemmel ellentétben – nem törik ki a kobra méregfogait. A hindu mutatóványával nem a kígyót bűvöli el, hanem nézőit ejti ámulatba.

– Na és a **tigris**? Róla milyen érdekességet tudnál mondani? – firtatta Gazsi.

– Például azt, hogy ez a csíkos nagymacska védett állat. Élettere csökken, ezért pusztulás fenyegeti. Bár oly erős és gyors, hogy ha nem sikerül nyíllal, puskával távolról leteríteni, a „testközeli” találkozáskor mindig az ember a vesztes. De a „kétarcú ember” és az „elektromos favágó” túljár a tigris eszén.

– Hát ezek meg micsodák? – kacagtak a gyermekek.

– Tudni kell – magyarázott Sokattud –, hogy a tigris mindig hátulról ugrik rá áldozatára. Az erdei munkások tarkójukra maszkot tesznek, így hátrafele is „szemmel tudják tartani” a tigris, s az nem mer támadni.

– És az elektromos favágó? – firtatta Kati.

– Embernagyságú bábu, amelyik a megté-

BITAY ÉVA

INDIA

vesztésig hasonlít egy favágóra, még „emberszagú” nadrágot is húznak rá. A bábút áramfejlesztővel kapcsolják össze, a tigris áramütés éri, amikor ráugrik. Így hát hamar megta-

nulja, hogy embert megtámadni nem ajánlatos, mert ráz!

– Na és az **elefánt**? – kacagtak a gyermekek.

– Hadd mondjak el egy történetet – mosolygott Sokattud. – Történt egyszer, hogy afrikaiak Indiából vásároltak munkaelefántokat, az afrikai elefánt ugyanis nem szelídíthető. A megvásárolt elefántok nagyon szelíd, kezes állatok voltak, Indiában készségesen hajtották végre

gazdájuk parancsait. Afrikában azonban megmakacsolták magukat, nem engedelmeskedtek a parancsoknak. A titok nyitja: Indiában hindi nyelven szóltak hozzájuk, Afrikában pedig szuaheliül, amit az elefántok nem értettek. Amikor Indiából hoztak hajcsárokat, ment minden, mint a karika-csapás. Tehát az állatok

csak egy idegen nyelvet, a hindit tanulták meg, szüleiktől ugyanis csak a elefántok „ormánybeszédét” örökölték!

KISKÓPÉ

Egyeztesd a neveket a számokkal!

A – gyilkos galóca; B – ízletes vargánya;

C – csiperke; D – sáttantinorú

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

Szeptemberi megfejtések:

1-B, 2-C, 3-A.

Nyertesek:

Kovács Tamás, Nagybánya;

Mészáros Lilla, Szilágycseh;

Egyed Anita, Köröstárkány;

Pál Szidónia, Brassó;

az etédi III. A osztály.

NARSUCAR

AZ ARANY- FARKÚ KÍGYÓ

Messze-messze, Ászám államnak egyik pici falujában élt egyszer egy nagyon szegény paraszt feleségével és hét fiával. A paraszt és felesége, akit Szudzsatának hívtak, keményen dolgozott, hogy megszerezze a minden napi betevő falatot a családnak.

Legnagyobb fájdalmuk az volt, hogy mióta világ a világ, nem születtek ilyen lusta fiúk, mint amilyen ez a hét volt. Csak a napot lopták, szórakoztak, de eszükbe se jutott, hogy segíteniük kellene keményen robotoló szüleiknek. Nagyon sokat szomorkodott a szegény asszony, és bánatában így fohászkodott:

– Istenem, adj nekem egy olyan gyermeket, aki segít rajtunk!

A falucska lakói azzal biztatták őket, hogy a nyolcadik gyermekkel biztosan szerencsájük lesz. De fájdalommal látták, hogy az újszülött nem gyermek, hanem kígyó! Ahogy a világra jött, kikúszott a házból, és eltűnt a dzsungelben.

Egy éjjel Szudzsatá álmában megjelent a kígyó. Az ölébe kúszott, és így szólt:

– Ne szomorkodj miattam, anyám, elátkoztak, azért születtem kígyónak!

– Miért átkoztak el? – kérdezte Szudzsatá.

– Gazdag ember voltam, rengeteg aranyat gyűjtöttem össze. Soha senkinek nem adtam belőle, még anyámnak sem. Számtalanszor koplalnia kellett. Büntetésül kígyónak születtem. Minden reggel eljövök hozzád egy bögre tejért, és ha megittam, vágj le pontosan egyujnyit a farkamból. Azonnal arannyá fog változni.

– De az fájni fog neked, fiacskám! – féltette Szudzsatá.

– Ne félj, semmi fájdalmat nem fogok érezni – mondta a kígyó.

Az asszony reggel letett egy bögre tejet az ágya mellé, és türelmesen várt a kígyó érkezésére. Hamarosan meg is jött, kiitta a tejet, és anyjára nézett. Remegett Szudzsatá kést tartó keze, de emlékezett álmára, és

gyorsan levágott egyujnyit a kígyó farkából. A levágott darab azonnal arannyá változott, az állat pedig eltűnt a dzsungelben.

Minden reggel eljött. Először megitta a tejet, azután Szudzsatá levágott pontosan egyujnyit a farkából.

A hét fiú gondtalanul szórta a pénzt, egyre jobban tékoztak. Keveselni kezdték a napi aranydarabkát, és pénzért gyötörték az anyjukat. Könyörögtek neki, hogy vágjon le többet a kígyó farkából.

Végül is Szudzsatá engedett. „Talán nem okoz nekik fájdalmat” – gondolta reménykedve.

A következő reggelen, mikor a kígyó megérkezett, szokás szerint elé tette a bögre tejet. Aztán fogta a kést, és kétujnyit vágott le a farkából. A kígyó vérezni kezdett, és pár percen belül meghalt. Szörnyű bánat tört Szudzsatára.

Hét fia keserves zokogásban találta. Felvették a földről a kétujnyi kígyófarkat, de bizony az nem változott arannyá.

– Ó, jaj, ó, fájdalom – kiáltották –, nincs aranyunk, és a kígyónk is meghalt!

S a tétlen mihasznák is zokogni kezdtek.

Őszanyó csuhéból

Kovács Katalin tanító néni margittai tanítványai áztatott csuhéból hajtották, fonták, bogozták, kötötték a babát, a kosárkát.

Borzas krizantémok

Nem hervadnak, inkább üdén virítanak a tasnádi Czier Edwin papírkrizantémjai. A vázát és a leveleket egyszerűen, a szirmokat 3 rétegben ragasztotta az alapra. A csökkenő átmérőjű köröket sűrűn és szabályosan, nem egészen a középpontig bevagdosta, a közepüket egymásra ragasztotta, majd felborzolta.

Magbefőtt

A kolozsvári Apáczai Csere János Líceumban Kulcsár Margit tanító néni osztálya készítette a színes-hangulatos őszi szobadíszeket. Tiszta üvegbe szórták rétegenként a változatos színű és alakú magvakat. Egy szabály azért van: az apró magok alulra kerüljenek, mert fentről bepeperegnek a nagyobbak közé.

HAHOTA

TALÁLD KI!

Ez az oldal az olvasóké.
Készíts te is rejtvényt!

- *
– Jean, hozzon egy pohár vizet.
– Igen, uram.
– Jean, hozzon még egyet!
– Azonnal, uram.
– Jean, hozzon még egyet!
– Ennyire szomjas, uram?
– Nem. Ég a könyvtár.

- *
– Valami szárnycsattogást hallok, Jean.
– Repül a képzelete, uram.

- *
– Jean, hozza a fürdőnadrágot, mert jön a menyasszonyom.
– Ebben az öltözetben akarja fogadni, uram?
– Igen, mert úszni fogok a boldogságban.

- *
– Jean, mi ez a csámcsogás a garázsban?
– Eszi a rozsa az autót, uram.

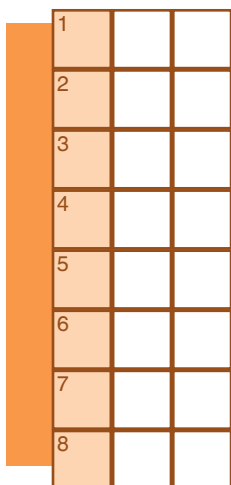
- *
– Jean, mi ez a trappolás a kertben?
– Edzenek a futórózsák, uram.

- *
– Jean, miért van itt olyan hideg?
– Mert nem tudtam, hogy hazajön, uram, és csak egy személyre fűtöttem be.

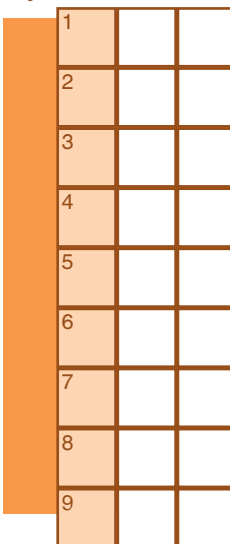
- *
– Jean, szükségem lenne egy késre!
– Mi célból, uram?
– Acélból!

- *
– Jean, ma az utca túloldalán találjon.
– Miért, uram?
– Azt mondta a fogorvosom, hogy ma a másik oldalon egyek.

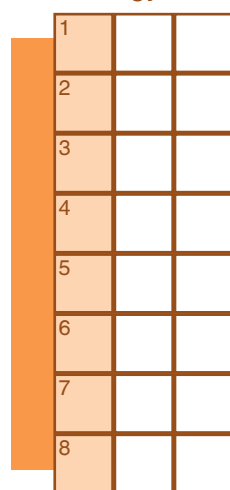
- ① Kiss Attila, Temesvár: őszi hónap.
1. Tagadószó 2. Tüzet szüntet 3. Ereinkben csörgedezik 4. Becézett Erika 5. Nem ilyen 6. Zenés mulatság 7. Nem azt 8. Lábával feldönt

- ② Fülöp Erika, Nyárádszereda: őszi ünnep.
1. Nem szelíd 2. Nem ott 3. Titkon figyel 4. Nem ül 5. Gyom 6. Könyvszerző 7. Nagyobb edény 8. Kerti szerszám 9. Nyakravaló

- ③ Kubinyi Regina Alexandra, Szatmárnémeti: őszi játék.
1. Hideg évszak 2. Gyilkolt 3. Egyik alapszín 4. Szemével érzékel 5. Földforgató kéziszerszám 6. Földbe vetik 7. Lelkész 8. Egyik szülő

- ④ Keresd meg a felsorolt 9 madárnevet az ábrában – vízszintesen, függőlegesen, átlósan minden irányban –, és húzd ki őket. A megmaradt betűkből alakul ki a tízedik madár neve.

CINKE
CSÍZ
CSUSZKA
ÖKÖRSZEM
ŐSZAPÓ
RIGÓ
VERÉB
ZÖLDIKE
ZSEZSE

OKTÓBERI MEGFEJTÉSEK

1. Aki ifjan henyél, vénségében fárad
2. Sok lúd disznót győz; Éhes disznó makkal álmodik 3. Addig jár a korsó a kútra, míg el nem törik
4. ...és a régít nem tudta eldobni!

	Poén 1	Kérdőszó	Szörméjéért tenyészett rágcsáló	Férfi párja Vastag deszka	N			
Zászló jelzője								
Orvosnál mondjuk		UE Földet forgat			Névelő			
Szlovák hegység (TÁTRA)								
OSRE					Becézett Dóra	Római 1	Juttat-e	
Római 500		Poén 2 Lovasok gyakor- lótere						I
Áru jelzője						Dénes Eszter Könyörgés		
Á			Mosószer márka ŐB					
Esőben álló				Lám			Egye!	
Falatozó				INRI			Dominál	
Becézett Gábor					AUF Vés			
Nyír páros írásjelei			Número, röv. Erdei Zoli			A tetejére Téli csapadék		
Erre a helyre szalad								
	G				Fát nemesít			

Ha kíváncsi vagy a vicces rajz szövegére, fejsd meg a rejtvényt. Ha pedig pályázni is akarsz, küldd el a mondatot a szerkesztőség címére. Egy kis szerencsével könyvjutalmat nyerhetsz. a Rejtvénykirály

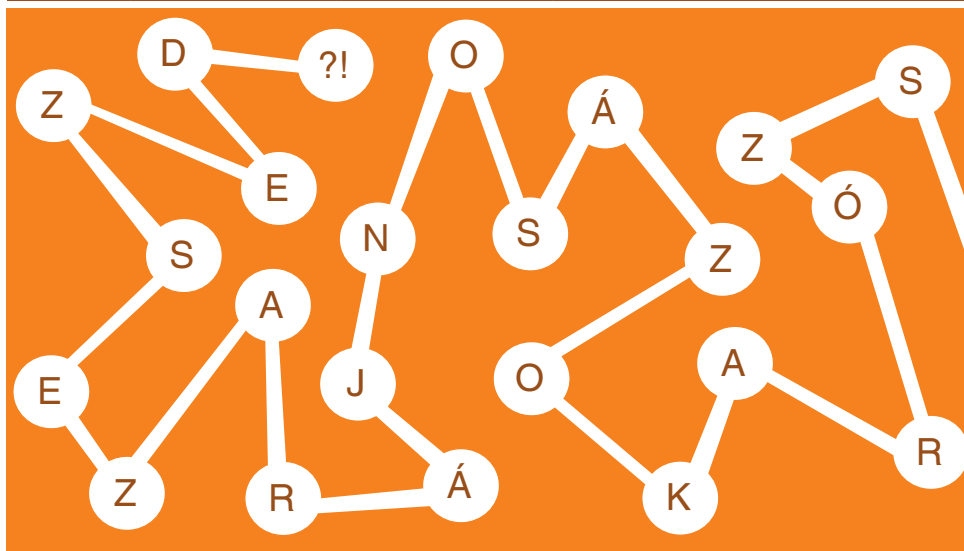

A SZEPTEMBERI REJTVÉNY-PÁLYÁZAT

megfejtése: *Sikoku, Honsu, Hokkaido, Kjusu; Fakenuba fúr a muki.*

**Nyertesek: Antal
Stefánia, Nagyszalonta;
Czire Emese, Ávasújváros;
Mosneag Ádám, Árpád;
Trucz Balázs,**

Kilyénfalva;
Pattantyús-Ábrahám
 Balázs, Kolozsvár;
Méder Tímea,
 Szászcsávás;
 az **érköbölküti** IV. osztály.

5 A fakír a fiával sétál az utcán. A gyerek belelép egy szegbe, mire az apja összeszidja:

– Ejnye, fiam, hát **neked mindig csak a ...** – a mondat folytatását a labirintusból olvashatod ki.

LEVELEZŐ

Kedves gyerekek! A **csíkménasági Erdély Katalin** a megfagyástól óv

minket novemberben: *Novemberben fúj a szél,/ Virágot visz, gyümölcsöt hoz./ November fagyos hónap,/ Vigyázz vele, mert megfagysz!*

De ti ne féljetek, mert a 21. oldalon Bernád Ilona néni bebugyolál egészségóvó jótanácsokba, mi pedig 28 oldalnyi Napsugár-melegbe, jókedvbe és unaloműzőbe.

Jó hírünk, hogy október óta ismét elindult a levélzőn: **Máté Izsák**, Mezőpanit; **Bárdi Kinga**, Lőrincréve; **Nagy Boglárka**, **Nagy Balázs**, Monó; **Szabó Kriszta**, Magyarnemegye; **Molnár Bettina**, Csanáros; **Fórizs Antónia**, Szilágynagyfalu; **Fechitá Lujza**, Gyulafehérvár; **Póka Arnold**, Kálotszentkirály; **Szigeti Szilvia**, Tasnád; **Nagy Norbert**, Nagybánya; **Kerekes Andrea**, Marosvásárhely; a **marosvásárhelyi M. Viteazul Gimnázium IV. D osztálya**; a **szamosardói V.**; a **dési III. B**; a **hadadnásdi V. osztály**; **szabadkai** olvasóink.

Itt még csak azok nevét sorolhatjuk fel, akiknek rajza, írása október 10-éig megérkezett, hiszen ekkor küldtük nyomdába a novemberi Napsugárt, hogy idejében megkaphassátok. A későbbi levélírók a decemberi *Levelezőben* keressék nevüket.

Az ősz csak elaltatja, de az emberi felelőtlenség megöli a természetet. Példát vehetünk a **szilágyssomlyói IV. B osztály** környezetvédeleitől. Balota Krisztián így számol be munkájukról: *Környezetvédő szalagokkal a fejünkön, gumikesztyűkkel és szemeteszsákokkal felszerelve többször is kimentünk a parkba, és felszedtük az eldobált szemetet. Sokan megdicsérték minket, ez nekünk nagyon jól esett. Abban reménykedünk, hogy azok, akik láttak minket dolgozni, nem fogják többet eldobni szemetüket sem az utcán, sem a parkban.*

Parászka Emőke,
Gyergyószentmiklós

Rancz Izabella,
Kézdivásárhely

A Magyar Gyermekekrajz Világmúzeum Kasza Imre, Svédországban élő festőművész kezdeményezésére jött létre. A gyermekrajzokban rejlő bölcsesség segítséget és rálátást ad a felnőtteknek a valóság igaz felismeréséhez. Gyermekekrajz-gyűjteményünkkel lelkesíteni szeret-

nénk a gyermekeket, hogy bátran álmodjanak egy új világot, ahol az igazság, a harmónia uralkodik – vallja Kasza Imre. Eddig 25 óriás-festmény készült el a Világmúzeum számára, közülük hat erdélyi gyermekek munkája. Minden közösséget biztatunk, hogy szerezzen magának hírnevet, készítsen festményt a Magyar Gyermekekrajz Világmúzeumnak.

A képek alapozott lenvászonra, ú.n. Rubens-vászonra készüljenek, melyek hossza egységesen 6 méter, szélessége 1,2–1,6 m. A gyermekek a festőfelület felhasználását, az alkalmazott technikák, a témák megválasztását, a motívumok elhelyezését, méretét, színeit illetően élvezzenek teljes szabadságot, mindössze annyi kikötéssel, hogy ha például több csoport, osztály közösen alkot meg egy-egy festményt, mindenkinek jusson hely a vásznon.

A kész művet a Napsugár eljuttatja Budapestre.

www.muveszetek.hu/gyermekrajz

Kurutty

– a tájékozott, tűzről pattant és jókedvű gyermekek barátságos mérkőzése. Nem verre, nem babra – Napsugár-táborra és sok-sok ajándékra megy a játék. No meg Nagybányára.

Itt lesz ugyanis az országos döntő 2008. május 16-18-án azoknak, akik továbbjutnak a március elsejei körzeti és az április 5-ei megyei döntőn.

Okosan kuruttyoljatok!

Szeptemberi „lila” megfajtések: Tokió, pagoda, szumó, kimonó, origami. **Nyertesek:** Kelemen Kriszta, Parajd; Lázár Arnold, Apáca; Józsa Erika, Erdőszentgyörgy; Gálfi Csaba, Szilágysomlyó.

Könyvmoly

A legjobb könyv, amit eddig olvastam Erick Kästner: *A két Lotti*. Ebben két lányról van szó, akik egy gyermeküdülőben találkoznak, és akkor derül ki, hogy ikrek, bár eddig nem ismerték egymást. Nagyon érdekes könyv, érdemes elolvasni!

Merker Bernadett, Nagykaroly

Már többször is elolvastam a *Mátyás, az igazságos* című könyvet. Nagyon megragadott Mátyás király viselkedése, hőstettei. Sok mindent megtudhattok arról, hogyan kell viselkedni az emberekkel.

János Zsolt, Csíkmenaság

▼ **Balla Péter, Szilágysomlyó**

Ajánló Fodor Sándor *Fülöpke beszámoló* című könyvéhez: Íme, itt van kis Fülöpke, Kedvenc regényemnek hőse. Ő mindig rosszban sántikál, Csak sajnos aztán pórul jár. Borzas feje, hosszú lába, Nem kíméli, nem sajnálja. Erdőn-mezőn vándorolt már, Még a tengerparton is járt. A suliban gyógyszer iszik, Barátjával várat épít, Ablakot tör a szomszédban, Fűszert szór palacsintára. Izgalmas könyv ez a Fülöp, Borítója kicsit gyűrött. Olvasd bátran, mert megéri, Jól fogsz te is szórakozni!

Balázs Adél Beáta, Segesvár

TESTVÉREK KUCKÓJA

Három testvérem van, de sajnos én lettem a legkisebb. Olykor-olykor összekapunk, de ha valakinek kell valami, akkor kibékülünk. Nagyon szeretem őket. Szerintem mindenkinek kell 1-2 testvér.

Menyhárt Réka, Kovászna

Kitti a világ legjobb testvére. Előkészítő, már nagyon várja az iskolát. Tanulás után vele szoktam játszani, mert nagyon szépen megkér, nem tudok nemet mondani. El sem tudnám képzelni az életem nélküle.

Varga Réka Anetta, Erdőfüle

Nagyon szeretem a testvéreimet, és örülök, hogy megszületett. Azért szeretem, mert édes, és szép kék szeme van. Sokat eszik, és napról napra nagyobb. Még csak három hónapos. Nézi a játékokat, amiket fölötte lebegtetek. A neve Virág.

Sárosi Áron
írása és rajza, Kolozsvár

Szólj, szám!

Havonta
3 díjat
sorsolunk!

1. Foglaljátok mondatba a szavakat, úgy bizonyítsátok, hogy egyetlen ékezet megváltoztatja a jelentést: **áru, árú, átalussza, átalússza, irt, írt, elől, elől, fiuk, fiúk.**

2. Egészítsétek ki a szavakat!
s vagy zs?

babu__gat, pünkő__d, ó__di,
k vagy g?

bö__dös, tajté__zik, lé__tér
z vagy sz?

egye__kedik,

hibá__hat, a__tán

p vagy b?

csa__zott, ké__zel, ka__zsi

3. Gyűjtsetek minél több szót, kifejezést a **kék** szín árnyalataira!

Szeptemberi megfejtések:

1. Egyeztet: véleményt, időpontot hangol össze. Tizedel: régi katonai büntetés, a sorban minden tizediket kivégezték. Felnégyel: négybe vág. Koppány testét felnégyelték. Megkészserez: termést, adagot, pénzt. Ötöl-hatol: bizonytalankodik, mellébeszél. Hetvenkedik: henceg, dicsekszik. 2. lány, hajadon, kisasszony, menyasszony, mátká, asszony, menyecske, fehénép, vászoncseléd, nagysága, hölgy, dáma, úrnő, csaj, fúria, hárpia, néne...; 3. Lépre megy: eredetileg a léppel bekent ághoz ragadó madárra; szólásként a hiszékeny, csel miatt bajba jutott emberre mondják. **Nyertesek: Jakab Júlia, Kézdivásárhely; a nyárádszeredai IV. B; a segesvári IV. C osztály; a székelyudvarhelyi Bethlen Gábor Iskola IV. A osztálya.**

Itt születtem

Tündérvölgy és Pokolsár.
Ezek nem mesebeli nevek, ha-
nem Kovászna büszkeségei.
Decemberben többet is eláru-
lunk róluk.

Szalacs címere

Szalacs Bihar megye északi részén, az Ér bal partján épült.

Már a bronzkorban lakott hely volt. Itt tárták fel az ottományi bronzkultúra egyik különleges építményét, a megaron típusú templomot.

Német telepések, Gizella királyné pártfogoltjai alapították. Sókamrája, vámja és kézművessége a vidék jelentős településévé emelte. II. András király 1222. évi törvénykönyve, az Aranybulla is fontos sólerakodó helyként említi. A tatárjárás után gyorsan felépül. 1294-ben a királyné városának mondják. Egyetlen szabad királyi város a környéken. A XIX. század közepén még mindig az Érmellék legnépesebb mezővárosa.

Szalacsként először Fényes adattárában, 1851-ben említik.

A falu határában láрмаfa fogadja az utazót, amely manapság a magyarság fogyatkozására, nemzeti értékeink, kultúránk elhanyagolására figyelmeztet.

Láрмаfa Szalacs határában

A piactéren egymáshoz közel áll a római katolikus és a református templom.

Iskolánkat 1963-ban építették, és Balaskó Nándor nevét viseli, aki világhírű szobrászművész volt, és 1918-ban Szalacson született. Alkotásait megcsodálhatjátok a bukaresti Herăstrău parkban, Kolozsváron a Művészeti Múzeumban, de külföldön is, például a Vatikáni Múzeumban vagy a braziliai Történelmi Intézetben.

Iskolánkban is fogadtuk a
a Napsugár-stafétát

A falu központjában áll az I. és II. világháborús hősök emlékműve. Itt szoktunk emlékezni és ünnepelni a magyar nemzet jeles napjain.

Hőseinkre emlékezünk

A Hortobágyon kilenc, nálunk négylyukú a híd

A község északi határában áll a XVIII. századi 30 méter hosszú, 7 méter széles kőhíd. Egyedülálló építmény az Ér mentén. Hajdan a Szilágytság felé vezető út fontos tartozéka volt. Ma műemlék.

A múlt század szőlőművelésének hagyatéka a több mint 900 pincéből álló pincesor. A rendezett pincesorok valóságos utcákat képeznek. Ha valaki ezeken a pincesorokon sétálgat, bízhat benne, hogy meghívják egy pohár borra és egy kis beszélgetésre.

Itt terem a jó bor

A gazdasági élet alapja a mezőgazdaság. A hajdan jelentékeny háziipar, a gyékény- és kosárfonás, a szövés elsorvadóban van. Emlékét egy kis gyűjtemény őrzi.

2006 májusában iskolánk volt a házigazdája a több mint 30 éves múltra visszatekintő Ér Kupa kézilabda versenynek.

Az Ér Kupa megnyitója

Minden év júliusában tartjuk a falunapokat. Ilyenkor iskolánk apraja-nagyja fellép valamilyen produkcióval. Táncolunk, versenyzünk, rajzolunk az aszfalt-ra. Ha van kedvetek, látogassatok meg bennünket. Szeretettel várunk!

Óvodások és iskolások
közös ünnepe

Összeállították Szabó Ágnes óvó néni
és volt tanítványai:
Szabó Rebeka és Somogyi Zsuzsa

SZÖTT, HÍMZETT TÖRTÉNELMÜNK

Ormánság és Somogy

Déldunántúlon a Dráva folyó menti Ormánság Magyarország határterülete, ahol valaha végvári vitézek harcoltak hősiessen a törökök ellen. Tőle északabbra fekszik a dimbesdombos Somogy. A háborúskodások, a török hódoltság mindkét vidéket visszavetették fejlődésében. Többször elnéptelenedtek. Akik nem menekültek el, vagy nem pusztultak ki, a Dráva mocsaras árterén vadnövények gyűjtögetéséből, halászatból és vadászatból éltek, vagy a somogyi tölgyerdők makktermésén disznókondatakat hizlaltak. Később földet műveltek az uradalmak birtokain, az intézők vezérletével. Távol lakó földesurukkal alig találkoztak. Így nem láthatták annak előkelőbb életmódját, környezetét, nem vágyhattak utánzására. Elszigeteltségük kihatott ruházkodásukra is: népviseletük régies tulajdonságokat őrzött meg. Jellemző rá a fehér vászonruhák nagy aránya. Míg másutt, így Kalotaszegen is, csak a fiatal lányok öltöztek fehér szoknyába, itt az öregasszonyok is, sőt fehér volt a kötényük, *fékötőjük* és *fejeruhájuk* (fejkenőjük) is. Nagypéntekre sáfránnyal sárgították meg ruhájukat. Csökölyben a gyászruha teljesen fehér volt, Ormánságban fehér köténnel, a férfiak fehér *nyakravalóval* jelezték bánatukat. A

közeli Göcsejben még a százéves halottat is fehérben temették, mert azt tartották, hogy csak így juthat be a mennyországba. Ilyen fehér halóruha a magyarságnál másfelé csak

a házassulatlanokat illette. A fehér szín viselőjének lelki tisztaságát fejezte ki. A lenvászon anyag durvább egyszerűsége is szomorúságot, öregséget jelzett. A fiatalok finomabb gyolcs, fátol vagy selyem ruhában jártak. Pl. a lányok piros hímezésű *kisimögük* (ing) fölé vett, fátolszerű ingben, *tílángliban* ünnepeltek, melynek bő ujját a felkarjukon szalaggal átkötve, buggyosan a csuklójukig lecsüngették. Ugyanilyen anyagból készült a *biklájuk* (szoknyájuk) is, ezt színes selyem *eruha* (kötény) takarta. Ezen kívül csak az asszonyok főkötője volt színes, a fiataloké piros, majd ahogy koro-sodtak kék, zöld és végül fehér. Eső ellen tömöltre szőtt vászon esőabroszt terítettek a vállukra. Hajdan a szegényeknek nem jutott lábbelire, télen is mezítláb mentek még a templomba is. *Csizmát, topánkát* a gazdagabbak is csak ünnepnapra húztak.

A férfiak régen T alakban szabott vászon*imög*-ben (ing) jártak, amit valamilyen mellénnyel: *csuhával* vagy *mellyes bundával* és bő-gatyával társítottak. Itt is kedvelték a cifraszűrt, amit tömött folthímmzéssel díszítettek. Az ujját befenekelték, és apró tárgyakat, pénzt tartottak benne.

URAI ERIKA rajzai

BERNÁD ILONA

A téli meghűlés megelőzése

GYÓGYÍTÓ HAGYOMÁNYUNK

Kedves gyerekek! Ősszel, télen gyakran szoktunk megfázni, meghűlni.

Lássuk, mit **tehetünk azért, hogy minél ritkábban szenvedjünk a náthától, köhögéstől.**

Az a fontos, hogy **szervezetünket megerősítsük, a meghűlést, megfázást megelőzzük.**

Azt már tudjátok, hogy minden ember öngyógyító képességgel születik, védekező (immun) rendszere segít távol tartani, vagy ha mégsem, legyőzni a betegségeket.

Védekező rendszerünket úgy erősíthetjük meg, hogy egész évben, késő ősszel is, **minél többet sétálunk friss levegőn.** Így fokozatosan hozzáedzük szervezetünket a hideg évszakhoz.

Ha otthonunkban nem elég párás a levegő, kiszárad az orrnyálkahártyánk, nem tud megvédeni a kórokozóktól. Esténként tegyünk sót és **többféle gyógynövényt** (mentát, zsályát, kakukkfűvet, kamillát) fővő vízbe a kályhára, és **párologtasunk.** Ez fertőtleníti, és kellemes illatot varázsol a lakásba.

Ősszel, télen különösen fontos, hogy **sok gyógynövényteát igyunk!** Reggelente egy csésze zsályatea felmelegít, és fertőtleníti torkunkat, orrnyálkahártyánkat, légutainkat. De véd, gyógyít a menta, a cickafark, a jázmin, a levendula, a citromfű, a szurokfű (vadcsombor), a kakukkfű, a csalán, a körömvirág, a kamilla teája vagy ezek keveréke.

MÜLLER KATI rajza

Egészségünk titka: friss levegő, gyógynövények, méz, fokhagyma!

Ti hogy hívjátok, mire használjátok?

Cickafark

Szeptemberi megfajtás: kakukkfű – vadcsombor, barzsomfű, mézlű. Fűszer és molyirtó. Teája asztmára, szármárcöhögésre, légutak betegségére jó.

Nyertesek: Ungvári Roland István, Érszakácsi; Molnár Attila, Tekerőpatak; a magyarhermányi IV. osztály.

A gyógytea elkészítési módja: egy liter vizet forraljunk fel, vegyük le a tűzről, tegyünk bele egy evőkanál száraz vagy két evőkanál friss, összevágott gyógynövényt, 10-15 percig áztassuk, majd szűrjük le. Langyosan igyuk, **mézzel** édesítsük. Nagyon finom.

Vannak **gyógyító élelmiszereink** is. Ilyen a **méz** és a **virágpor**. Minden reggel, éhgyomorra vegyünk be egyikből vagy másikból egy kiskanállal, de ha szeretjük, össze is vegyíthetjük. Minden nap együnk **kefirt**, joghurtot, savanyú tejet. Ez rendszerben tartja emésztésünket, beleinket, s bizony ettől függ védekező rendszerünk egészsége.

A **fokhagyma** téli fáradságűző, féregűző (a giliszták legyengítenek), fertőzések ellen védő, természetes antibiotikumot tartalmazó gyógyélelmiszerünk. Este pirított kenyéren, nyers zöldségsalátában jó. Azoknak a gyerekeknek, akik nem szeretik, a Mátra alján, Tarnaszentmárián élő nénik kitaláltak egy kellemes, finom változatot. Így nem csíp, és erős illata nem érzik rajtunk: „*Megtisztítunk több fej fokhagymát, majd a cikkeket egészben befőttesüvegbe tesszük, s annyi mézet töltünk rá, amennyi ellepi. Lefedjük, hét-tíz nap után már ehetjük. Ekkor a fokhagyma már nem szagos, jóízű, édes lesz, mert a mézet magába szívta. Ez az egészséges édesség!*”

HONNAN ÜZENTEK A NAGYVADAK?

Aznap reggel Bundafüles a Nagyvadak Erdei Tanácskozására készült. Meghempergett a patakban, lemosta mancsáról a sarat, aztán fényesre nyalta a bundáját, s áfonyától kéklő orrát mohakendőbe törülte. Mikor ezzel is megvolt, mélyen beszívta a kelyhüket bontogató erdei virágok illatát, s méltóságteljes léptekkel megindult a csapáson.

Am a legelső tölgyfa alatt gyalázatos dolog történt. A fészke peremén tollázkodó holló éppen akkor talált pottyantani, amikor Bundafüles kifésült kobakja feltűnt alatta.

Hej, megharagudott a mackó: „Megállj, te fekete haramia! Most nem mászhatok fel, mert elkésem a Nagyvadak Erdei Tanácskozásáról, de mikor visszajövök, ízzé-porrá töröm a fészket a tojásokkal együtt!”

Még füstölgött haragjában, mikor a málnavészhez érkezett. Gondolta, hogy néhány zamatos falattal kárpótolja magát a dísztelen esztért. De bizony kereshette a csemegét, mert csak a málnászók szagával találkozott, s a megszedett ágakon csak imitt-amott himbálózott egy-egy csenevész vagy férges szemecske.

„Ezért még meglakoltok! – mordult fel a nagysubájú. – Legközelebb halálra rémisztelek: kiborítom a vedreteket, összetaposom, amit leszedtetek... Lesz nektek akkor málnavész!”

Döngő léptekkel folytatta útját a tanácstisztás felé. Ott legalább megbecsülik. A nagy vadkan is előre köszön sörénysüvegével, s amikor beszédébe kezd, a farkas is behúzza a farkát.

Úgy elmerült ezekben a gondolatokban, hogy a szikláknál nem is nézett a téli szállása felé. Máskor mindig bekémlelt, ha arra járt, s szagával meg a nyomaival adta tudtul az erdőlakóknak, hogy ez a barlang egyedül az övé. Már el is haladt a mohával benőtt kötömbök előtt, mikor hirtelen borz-

kölykök vinnyogása ütötte meg a fülét.

„Ez most már több a soknál – vi-csorgott. – Ezek a lusta borzok ahelyett, hogy barlangot ástak volna

maguknak, inkább az enyémet foglalták el. Igaz,

hogy nyáron nem lakom ott, de mégiscsak hallatlan pimaszság, ami történt. Azt fogom javasolni a Nagyvadak Erdei Tanácskozásán, hogy mázsás sziklával torlaszoljuk el a bejáratot.”

Dúlt-fült magában, ahogy a tisztás felé közeledett, s méhkassá változott kobakjában egymás után fogalmazta az Erdei Rend Törvénykönyvének szigorú parancsolatait:

„Első paragrafus: A szárnyas erdei polgároknak ezentúl csakis akkor szabad pottyantani, ha meggyőződtek róla, hogy senki sem jár a közelben. Ellenkező esetben mások bemocskolásának alapos gyanújával perbe fogatnak, s ingatlan fészkek megingatására, valamint tojás-javaik elkobzására ítéltetnek.

Második paragrafus: A kétlábú málnászók kizárólag az arra kijelölt helyen málnászhatnak, tekintet nélkül arra, hogy a fent nevezett területen egyik-másik esztendőben történetesen nincsenek málnabokrok.

Harmadik paragrafus: Az odú, fekhely, kotorék vagy barlang jogtalan eltulajdonítása azonnali és megfellebbezhetetlen hatállyal az erdőből kiűzetéssel büntetessék...”

Itt tartott éppen, amikor a tanácstisztásra érkezett. De ott bizony se sörény-süvegelés, se farokbehúzás nem fogadta, mert egy nagyvad nem sok, annyi sem volt a tisztáson. Csak egy nyúl hegyezte a fülét éppen annál a tuskónál, ahol ő szokott letelepedni.

Hej, elöntötte az epe Subanagyot, s minden összegyűjtött haragjával rárontott a tapsifülesre. Sohasem érezte még magát ilyen hatalmasnak. Vértfagyasztó hangon üvöltött, s két lábra emelkedve hegyként tornyosult áldozata fölé. De mielőtt rettentő mancsával lesújthatott volna, a nyúl váratlanul hahotára fakadt. Úgy kacagott, hogy belezengett körös-körül az erdő, s a medve iszonyú

üvöltése is elakadt tőle. A nyuszi sokáig nem bírt megszólalni, csak mutogatott a megvadult medvére, fogta a hasát, és nevetett, nevetett teljes szívéből.

Bundafülest kővé dermesztette a döbbenet, de oldalát furdalni kezdte a gyanú, hogy alighanem éppen ő ilyen mulatságos. Különben min nevetne ez a nyúl ilyen önfeledten a halál árnyékában.

– Ne haragudj – bökte ki végre a tapsifüles –, még sohasem láttalak ilyen maskarában. Hogy áll a füled?! Milyen düledt a szemed! És micsoda grimaszba rándul az orrod!

Olyan vagy, mint egy medvének öltözött bohóc. S az a legmulat-

ságosabb, hogy közben félelmetesnek hiszed magad. Hahaha, ki ijed meg egy bohóctól?

– Hát csak... izé..., azt akartam megkérdezni – hímezett-hámozott a megszégyenült macsó –, hogy hol vannak a nagyvadak?

– No, ha csak ezt akarod tudni, akkor sose kérdezz mást, mert engem épp ők küldtek ide.

– Honnan, te?

– Engem bizony Fékezd Magad Patakából.

– Az meg hol van?

– Hol lehetne egyebütn, mint a Más Is Ember Erdjében.

– És mit üzentek?

– Csak azt, hogy jó tett helyébe jót várj.

Azzal a nyúl átbucskázott a fején, s lássatok csudát, úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Bundafüles levetette medve-bohóc maskaráját, s lassan megindult visszafele a csapáson. Egyre a nagyvadak rejtélyes üzenetén tűnődött. A szikláknál szembe jött vele egy sánta borz, s azt mondta:

– Megbocsásson uraságod, hogy beme-részkedtünk a téli szállására. Ásás közben megvágott egy éles kő, de mihelyt meggyó-

gyul a lábam, befejezem az elkezdett barlangot, s odaviszem a kicsiket. Hogy addig se teljen hiába az idő, a fiaimmal befejeztettem azt a szellőztető nyílást, amit uraságod kezdett el hátul a sziklaközben, de a szűk részbe nem fért be a mancsa.

– Köszönöm, borz koma, telenként sokat szenvedtem a rossz levegőtől. Maradatok békében, amíg csak szükségetek van a barlangomra. Nekem most nem kell szállás, a bundám is megteszi.

Azzal indult vidáman a málnavész felé.

Ahogy odaér, látja, hogy a bokrok között egy anyóka görnyed, s reszkető kezével alig-alig találja el a málnaszemeket.

– Ó, Istenem – sóhajtozott – add, hogy a piacon megvegyék, amit le tudok szedni.

Bundafüles közelebb osont, s mikor az anyóka egy másik bokorhoz fordult, hopp elkapta a még jóformán üres vedret, s eltűnt a málnavészben.

Gyakorlott mancsával egy-kettőre teleszedte a legnagyobb szemekkel, s hozta vissza

íziben. Az anyóka

már itt is, ott is

kereste az el-

tűnt edényét,

s hogy nem

találta, megint

fohászkodni kez-

dett:

– Istenem, hová lett a

veder s a málna?

Akkor tisztán hallotta – mesélte később a piacon –, hogy egy hang ezt mondja neki: „Fordulj meg.” S ahogy megfordult, ott piroslott előtte egy tele veder málna!

Bundafüles kiosont a málnavészből, s a csapáson bandukolva tovább töprengett a tanács-tisztáson törtéteken. Sehogy sem jutott eszébe, honnan küldték üzenetüket a nagyvadak. Törte-törte a fejét, míg egyszer csak felkiáltott:

– Megvan: Fékezd Magad Patakából.

Ahogy kimondta, meg is állt. Bizony a legjobbkor, mert a holló a nagy tölgyfa hegyéből épp az orra elé pottyantott.

(Folytatása következék.)

GARDONYI GÉZA

Magyar sors

Szegen a kard.

Árpád fejedelem ágyánál ott áll egyetlen megmaradt fiacskája, Zoltán. Ott térdel, zokog a felesége. S ott áll három vezér a hét közül, Lél, Bölcs és Botond. A többiek rendre elköltöztek e földi világból, s most a fejedelem is apja és vezérei után készül. Sárga viaszfáklyák lángja lobog szomorún. A csöndességben behallani Csepel sirását:

– Ki tart meg minket, ha ő meghal?

És behallani, hogyan doborognak az érkező lovasok százával, ezrével a Dunán által a hídon.

Az orvospapok azt kérték, hozassa el a család az agg Imecset, a főtáltost. Mondja meg az, meghagyja-e Isten még a fejedelmet?

A fáklya serceg. Az asszony sír a haldokló kezén.

Künn a nép, mint a tenger morajlása:

– Ne hagyj el bennünket! Árpád apánk!

Kuvik szól a fákon a palota mellett. A paripák is különösképpen ijedeztek éjfél tájt az istállóban. Jósok nélkül is tudható, hogy a fejedelemnek a halál bontott ágyat. Fekszik párnák közt hanyattan. Piros selyemcsERGE mellig betakarja. A fejedelemné nem engedi még, hogy a földre tegyék, hogy a földanya keblére hajtsa a fejét.

– Hiszen még nincs annyira! Nem engedi Isten, hogy meghaljon!

Árpád nem ügyel szavakra, sirásra. Arca viaszszín, félig behunyt szeme a másvilágra réved.

Nyolclovas szekér ment délután Imecsért Buda alá, a szent áldozóhelyre. Karosszéken

hozza be két fiatal bonc. Mintha a tél királya volna: fehér szakála a melléig ér. Vastag szemöldöke, mint a zúzmarás moh.

A fejedelemné ott-térdeltében kérleli:

– Mondd, hogy megmarad! Te mindig igazat jósoltál. Jósolj életet neki!

– Könnyű volt jósolnom: láthattuk nemes, szép homlokán Isten urunk jegyét. Akit maga Isten jelöl vezérségre, győzelem van írva annak a kardjára – bólogat az agg.

A falon függő fegyverekre pillant. A fáklyák fénye vörös ragyogással rezeg a kardok gyémántjain, rubintján, aranyos bordáin.

– Fejedelmem, Árpád.... – hajol fölé. – A te ágyad mellett Atilla lelke leng és Álmos atyád lelke és fiaid lelke. Te vezettél ide minket diadalmas lobogóval. Mondd meg nekünk: össze-csukta-e már szárnyát a szent turul? Megmarad-e a Tisza-Duna földje örök országunknak?

Minden szem a fejedelem viaszszín arcára tapad. Árpád ajka mozdul. Felel, mint az álmodó:

– Meg.

Az agg táltos áhítatos arccal tekint a magasba:

– Oh hála neked, nemzetünk Istene! Az életnek szülhet immáron a magyar anya. Eke fénylik, fegyver rozsdásodik, nyájaink, gulyáink nyugton legelhetnek. Sátoraink körül a békeség virágai nyílnak. Mondd, dicső költöző, messze jövőendő időknek tükörébe látó: boldog élete lesz-e itt a magyarnak?

Árpád fekszik márványosult arccal. Csak a szeme pillája rezeg még, ajka nem mozdul.

Az agg táltos holtakat ébresztőn könyörög:

– Kényszerítek téged Isten országa szélén! Szólj Isten szavával: mi a magyar sorsa itt ezen a földön?

Még a fáklyák sercegése is elhallgatott. Kürtszó búgott az éjjeli csendben, mintha kérdezné a táltossal, a vezérekkel, a nemzettel a szellemek karjában másvilágra induló nagy fejedelmet:

– Mi a magyar sorsa itt ezen a földön?

Árpád szeme még egyszer megnyílt. Ujja is megmozdult: bágyadtan mutatott a falra. Külö ajka alig hallhatóan rebegte:

– A kard.

907-ben

Árpád a kard erejével teremtett békét és hazát a magyaroknak.

1207-ben

Szent Erzsébet a szeretet erejével mutatott megtartó utat népének.

2007-ben

rajtunk a sor: Árpád kardja, Erzsébet szeretete mellé az összetartozás erejét kell adnunk: fogjuk meg egymás kezét!

Szent Erzsébet a végtelen ember- és Istenszeretetet példaképe. Ember ennél többet nem tehet embertársaiért, mint amit ő életében cselekedett. A szegények, a betegek, az asszonyok, az özvegyek és árvák segítője, a világ-egyház legnagyobb női szentje.

Egész Nyugat-Európában, de különösen német földön nagyon tisztelik. Goethe azt írta róla, hogy ő a legnagyobb német asszony.

Bár még kislány korában elvitték Németországba, ott nevelték, és rövid, tragikus életét is ott élte le, Erzsébet mégis megmaradt magyar-nak. Ingecskéje fehér ló szőréből készült, ezt viselte mindig, ezzel is megvallva magyarságát.

Egész életében olyan magas tornyú templom építtetésére vágyott, amelynek harangszavát Magyarországon is meghallják. Kereste a megfelelő helyet, de nem találta. Egy napon követ dobott a levegőbe: „Ott fogom fölépíteni a templomot – mondta –, ahol ez a kő leesik.” A kő mocsaras helyen ért földet, közel a Lahn vízéhez. Később ott épült gyönyörű templom Erzsébet emlékére.

Özvegyen, sok hányattatás után Marburg várában árvaházat, szegények otthonát és kórházat létesített. Ez volt a világ első kórháza! Erzsébet ott is lakott, s a legnehezebb munkákat vállalta magára.

Halála után négy évvel a pápa Pünkösöd ünnepén avatta szentté. A pünkösödölő kislányok róla énekelnek, rózsát szórnak, hiszen a Jóisten a kenyeret rózsává változtatta Erzsébet kötényében, s maga az Erzsébet név is rózsát jelent.

**„Mit szegénynek nyújt kezed,
Azt az égen fölleled.”**

Egyszer férje vadászni ment, s Erzsébet egy leprás embert vitt a palotába. Megfürdette, és férje ágyába fektette. Férje rokonai látták ezt, és figyelmeztették: „Asszonyod, Erzsébet egy leprást fektetett ágyadba! Ápolja, eteti, elherdálja pénzedet!”

Lajos gróf haragra gerjedve ment szobájába. Ám amikor ágyához érve fölhajtotta a lepedőt, megtorpant: a beteg ember szenvedő arcán Jézus vonásait fedezte föl. Megölelte feleségét. Ő is meglátta, amit Jézus mondott: „Amit eggyel cselekedtek a legkisebbek közül, velem teszitek.”

November 1-2-án megemlékezünk halottainkról. Van olyan ország, ahol a gyerekek töklámpásokkal járnak ijesztgetni a rokonokat. Ilyenkor már minden termény be van takarítva, forr a bor is, készülünk a télre.

11-én, Márton-napon „aki libát nem eszik, egész évben éheznek”.

30-án András-nap: „András-napi hó a vetésnek nem jó”. **Tekeres Barbara Zsanett, Parajd**

**György Barnabás,
Csíkmenaság**

Ősz van, ősz van,
a fűszál is didereg.
Elmentek a fecskék, gólyák,
maradtak a hidegek.

A levelek lehulltak,
már csak őszi szél süvít.
Az őszi táj már aransárgán
s rozsdabarnán virít.

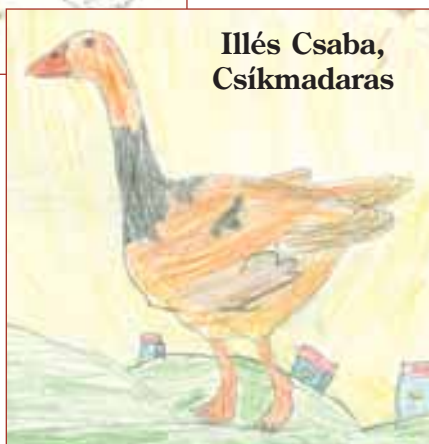
**Jakab-Tatár Edina,
Tekerőpatak**

Őszi szellő fúj a réten,
Madarak elmentek réges-régen,
Az állatok már lefeküdtek,
Jöhet a tél, nem dideregnek.

**Kacsó Beáta Renáta,
Marosvásárhely**

November, november,
Fázik minden jó ember.
Lassan beköszönt a tél,
Elő, pajtás a meleg ruhát,
mert elkél.

**Molnár Tímea,
Gyergyóalfalu**

**Illés Csaba,
Csíkmadaras**

**Szigyártó
Boglárka,
Szilágysomlyó**

Szent Márton ünnepén az iskolában lampionokat készítünk. Díszítgetjük, valóságos lampionszépségversenyt tartunk. A római katolikus templomban szentmisén veszünk részt, majd lampionnal a kezünkben nagy tömegben végigsétálunk a város főutcáján, kicsik és nagyok egyaránt. A helyi német demokrata fórum műsort szervez a moziteremben. Az ünneplés bállal ér véget.

A tasnádi ötödikesek

November első napján
Készülődnek a gyerekek,
Felöltöznak szörnyruhába,
Ijesztgetnek eleget!
Kezükben a nagy töklámpás
Kacag, nevet, fenyeget,
Ijesztget fiataalt, öreget.
Fúj a novemberi hideg szél,
A fákon sehol egy levél.
Örül, mosolyog az esernyő,
Mert végre ő is előkerül.

**Kubinyi Regina Alexandra,
Sztarmárnémeti**

Szíki Bettina, Nagyvárád

Szócs László,
Kézdivásárhely

Virágom, virágom,
Oly szép virágom.
Mi lett a te szépségeddel?
Oly hervadtnak látszol.
Ragyogtál és ragyogni fogsz
Mindig a szívemben.

Szabó Erzsébet,
Marosvásárhely

Volt egyszer egy kis dió,
Meglátja egy kis rigó.
Kiáltja a kis dió:
– Máshol egyél, kis rigó!
Odaszáll még egy rigó,
Mindjárt roppan a dió.

Lukács Renáta,
Kézdivásárhely

Az ökörnnyál fonálon
Egy kis pók utazik.
Vajon nem unatkozik?
Mert ha többen lennének,
Jól elbeszélgetnének.

Szél hajtja a fonalat,
Olyan, mint egy kisvonat.
Mikor indul? Hol áll meg?
Ki várja? Ki integet?

Megakadhat fűbe, fába,
Eltörhet a vitorlája.
Egy kismadár megcsodálja,
És megeszi vacsorára.

Veres-Kupán Emese,
Szatmárnémeti

A kis tölgyfa az erdő szélén állt.
Szeretett ott élni, mert érte a napfény.
Boldogan mesélte:

– Nyáron alattam pihennek meg az őzikék és a nyuszik. Ősszel rólam szedik a mókusok a makkot. Télen gyökereim alatt bújnak el a rovarok. Tavasszal virágzó ágaimra fészket raknak a madarak.

Egy napon arra járt a Fák tündére, és megkérdezte, van-e valami kívánsága.

– Az a kívánságom, hogy ne legyen a lombom zöld, mint a többi fának, hanem legyen színes, érdekes.

A tündér sárgáspirossá, barnássá változtatta.

– Vajon beteg szegény fa? Nyár közepén már sárgulnak a levelei – csodálkozott egy kismadár.

– Még ilyet, talán jön az ősz? – mondta az őzike, és elszaladt.

A kis tölgyfa elszomorodott. Megkérte a tündért, hogy varázsolja vissza. Többet nem akart más lenni, mint a társai.

Köteles Ottó, Szilágysomlyó

Hideg az erdő. Kevés az erő.
Keveset süt a nap, kevés fényt ad.
Elment az ősz örökre.

Demeter Nóra, Kézdivásárhely

Vágjátok ki, és
ragasszátok
nevetek mellé a
gyűjtőlapra.

Ardelean Ionuț,
Érszakácsi

Az aradi Csiky Gergely Iskolacsoportban a Könyvmolyok Klubja évek óta többfordulós Napsugár-vetélkedőt szervez. Tanév végén a győztesek könyvet, oklevelet kapnak. **Czirják Márta** és **Kiss Anna** tanító néni is büszke rájuk.

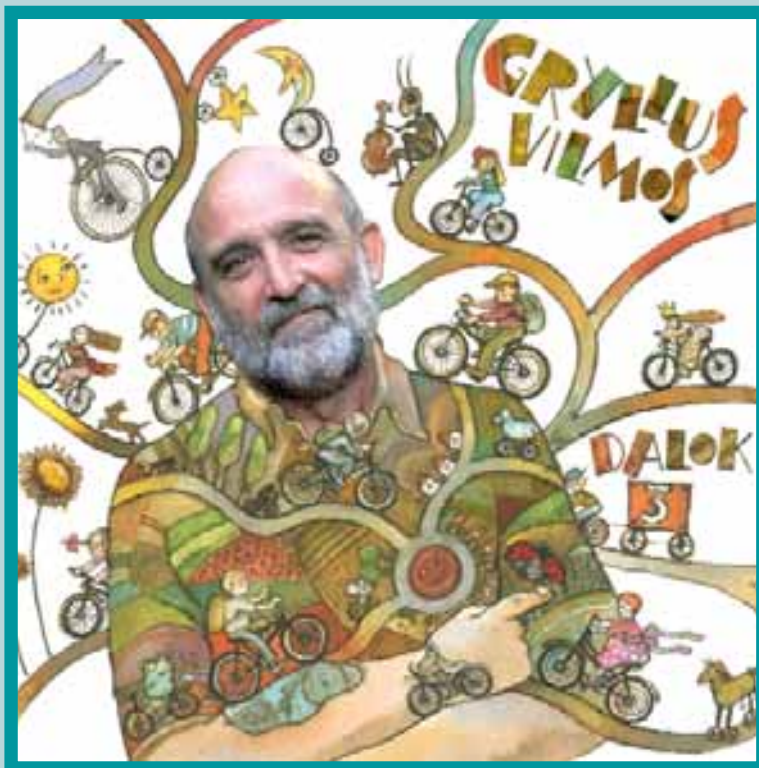
E lapszám támogatói:

Címlap: Kószabósza Indiában

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE főszerkesztő, MÜLLER KATI képszerkesztő. Arculatterv: KÖNCZEY ELEMÉR. A szerkesztőség postacíme: 400446 Cluj, Str. L. Rebreanu, nr. 58./28., C.P.137. Telefon/fax: 0264/418001. Megrendelhető a szerkesztőség címén. E-mail: naps.sziv@napsugar.ro Honlapszerkesztő: KOMÁROMY LÁSZLÓ; www.napsugar.ro A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001 B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622 Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában. ISSN 1221-7751

Ára 1,9 lej

Gryllus Vilmos új, bicajos lemezén a szerző ezúttal is gyerekekkel együtt énekel, muzsikál arról, hogy milyen a világ biciklizés, kirándulás közben. Hogy nő a mezőn a pitypang, hogy vadászik a vércse. Kik laknak a pocsolyában vagy a ki-dólt fában. Milyen az édes szeder, és milyen a csípős csalán. Útjukat állja egy sorompó, eláztatja őket egy nyári zápor, énekel nekik a sárgarigó és a fülemüle. A dalok, melyeknek a szövegét is Vilmos írta, könnyen megtanulhatók és énekelhetők. Ebben segít a lemez mellé kiadott kottásfüzet, melynek rajzait a Magyar Népmesék rajzfilmsorozat rendezője, Horváth Mari készítette.

A CD és a kottásfüzet 45 lejért rendelhető meg a Napsugár szerkesztőségében.

Maszat Művész KIÁLLÍTÁS

minden hónap legszebb rajzaiból

Gudovity Masa, Szabadka

Tökölyi Tünde, Szilágysomlyó

Nagy Norbert, Nagybánya